Protokoll

Leidandmed	EAA.2741.1.4
Kaader	77,78,79
Daatum	17.05.1885
Protokolli number	
Protokolli teema	4. Perekonna- ja pärimisasjad; 10. Muud üleastumised; 14. Suhted kõrgemate kohtutega. Kriminaalasjade algatamine.
Märkused	

Kohtumehed			
Eesnimi	**Perekonnanimi**	**Täisnimi**	**Roll**
Jakob	Brennessel		Peakohtumees
Jakob	Birk		Kohtumees
Jüri	Neuhaus		Kohtumees

Kus ette tuli Leetse wallast lesknaene Anna Brennessel ja kaebas Leetse walla peremehe Jüri Wiismanni peale, et see teda sügise 1884 omale naeseks saama tulnud ja lubanud pea pulmad teha, aga ta põle ometi pulmi tõeks tahtnud teha waid hakanud teda muidu pahal wiisil kiusama ja ütlema: "Kui sa minu sõna ei kuule, siis ma sind omale ei wõta ja, seda nii kaua, kui ometi 26 Nov. kurjus temast wõimust wõtnud ja teda pahal wiisil teotud saanud. Sel sammal korral on ka Jüri Wiismann laulatamise sõrmused tema kätte annud, et sellega oma lubamist naiste rahwa südames kinnitada ja lubanud ikka peale pulmi teha, kellest ommetigi ühteig põle wälja tulnud.

Nii kaua kunni Anna Brennessel pärast jõulu pühasid s.o. 1885 aasta hakatusel raskeks saanud. Siis on A. Brenn. teda wäga palunud, et nüüd õige pea pulmad teha, enne kui asi õige halwaks wõiks minna. J. Wiism. on aga meelega asja edasi lükanud, ilma mingi sugust tõe sõna andmata, millal pulmad teha kunni wiimaks Märtsi kuu alustusel teda meelitama hakanud, et see ei passi, et meie sel wiisil laulatusele läheme, ma toon sulle rohtu ja kauta seda ära. Selle peale on J. Wiism. ka 2 pudelit rohtu temale toonud ja käskinud ära juua, ja et kindel olla, olnud ta ise kõrwa, nii kaua kui A. Brenn. rohu ära joonud. Siis on ka pisut kuu asjad jooksma hakanud, aga wähe, nõnda et maha saamise kadumisega julge ei wõinud olla. Ja A. Brenn. palunud ueste, et pulmad saaksid peetud. Selle peale öölnud J. Wiism. põle wiga, tule Laoküla Oja Truuta Silm'a juure tema kautab seda ära. Seda on A. Brenn. omas häbis kuulda wõtnud ja sinna läinud. See wana moor on ka rohtu annud, mis kuu asjad kohe jooksma pannud, ja nii palju, et tema hoopis haigeks ja nõrgaks jäänud. A. Brenn. on seal 6 päewa olnud ja J. Wiism. on teda selle aja sees 3 korda waatamas käinud, temale 3 rbl. raha annud, et sellega wanamooriga rehnungid ja kulud ära tasuda.

Wiimaks, kui A. Brenn. hoopis nõrgaks jäänud tulnud selle wana moori poeg Mats Baumann ema juure ja kui ta ukse eest kinni leidnud olewat, siis põrutanud ta tugewaste ukse pihta ja lubanud külas rääkida, et seal niisugusid inimesed peetakse. Sest ehmatanud A. Brenn. hirmsaste ja haigus läinud weel raskemaks ja

ta ise põle julgenud enam seal olla, siis palunud ta seda wanamoori, et see ühe hobuse mehe wõtaks kellega A. Brenn. Kloostrisse oma õe mehe Toomas Neuwaldi juure minna, kus ta paremat hoole kandmist saaks, sest et temal häbi olnud koju tulla Leetse Koolimajasse. Ta saanud ka ühe mehe ja see wiinud teda Kloostresse oma õemehe juure weel poole hingega.

Toomas Neuwald Kloostri walla kirjutaja sai ette kutsutud ja tema käest küsitud, mis ta sest asjast pidi teadma ja tema rääkis, et ta sel korral kui A. Brenn. tema majasse tulnud kodu põle olnud. Teisel päewal saanud ta teada, et A. Brenn. niisuguse paha haigusega seal olla ja üsna surma peal. Et selle asja juure tunnistust saada, wõtnud ta Kloostri koolmeistri Toomas Friedemanni ja tulnud Jüri Wiismanni juure Leetsesse ja kutsunud teda waatama, kuida laud. A. Brenn. olla. Ta tulnud ka nendega seltsis ja läinud siis Madise õpetaja juurest läbi seda asja teatama. Seal lubanud J. Wiism. nii pea kui A. Brenn. terweks peaks saama omale naeseks wõtta. Toomas Neuwaldi juure jõudes leidnud nad A.B. wäga raskeste haige olewat ja pidanud nad nõu tohtrit tuua. Õnneks saanud nad teada, et Baldiski tohtri härra see kord Wasalemas (Kloostri lahedal) olla. Jüri Wiismann läinud Toomas Neuwaldi nõudmise peale tohtri härra järele. See pannud kül imeks et Leetsest Wasalemmasse tema järele tullakse, aga J. Wiism. öölnud, et tema pruut Kloostris haige olla ja hädaste abi tarwitawat. Tohtri härra tulnud ja leidnud nii kuida ta ise oma kirjaga tunnistab A. Brenn. olnud selle haigusega T. Neuwaldi majas 30 päewa. Selle wahe ajal on J. Wiism. 3 korda A.B. waatamas käinud ja palunud Neuwaldi, et A.B. eest sõbralikult hoolt kannaks ja lubanud kõik kulud A.B. eest iga kuu maksta, kelledest ta aga weel ühtigi ei olla maksnud ja selle pärast soowida tema Hakenrihtri kohtu läbi seda kätte saada.

Seda wana moori Oja Truuta Silm Laokülast, kes siin enne räägitud kardetawat rohtu annud, sai kül meie kohtusse kutsutud aga ta jäi tulemata.

Jüri Wiismann Leetsest Tõnu peremees tuli terwelt 3 tundi hiljem kohtusse, kui kutsutud sai ja weel nii purjus peaga, et õiete aru ei saanud, mis ta rääkis, muud kui seda: et tema A. Brennesselile rohtu põle toonud.

Meie kohtu poolt on seda weel juure lisada, et need siin räägitud inimesed A.B. ja Jüri Wiism. juba 3 korda kiriku abieluks kuulutud on ja nüüd ei wõta Jüri Wiism. A. Brenn. mitte enam ja nüüd soowis A. Brenn. selle asja seletusega Hakenrihtri kohut.

See asi sai siis Hakenrihtri kohtu hooleks antud seletada.

Pea kohtumees: Jakob Brennessel (allkiri)

Kõrwamehed: J. Birk (allkiri) Jüri Neuhaus XXX